

ผลการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาโดยใช้เทคนิค สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

พิชชาภา ศรีทอง¹

กมลทิภา ขาพิมล²

กัญจน์ชญา ระมื่น³

รับบทความ 17 มิถุนายน 2568 แก้ไขบทความ 19 ตุลาคม 2568 ตอรับ 26 ตุลาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง 2) วิเคราะห์ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้ 1.แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา 2. แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง พบว่าทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา พบว่านักเรียนมีพัฒนาการตีความคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการตีความคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการพอใช้คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำคิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำมาก

¹ นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: pitchapa.sritong@gmail.com

² อาจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีเมล: kuntika.c@ku.th

³ อาจารย์ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา อีเมล: kanchaya.r@ku.th

คิดเป็นร้อยละ 5 และนักเรียนที่พัฒนาการคงเดิมคิดเป็นร้อยละ 30 อีกทั้งผลการวิจัยนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้วรรณคดีไทยให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับช่วงวัย จึงสามารถสร้างความน่าสนใจเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาที่ใกล้ตัวของนักเรียน

คำสำคัญ: แผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา, เทคนิคสตอรี่ไลน์, สถานการณ์จำลอง, ทักษะการคิดแก้ปัญหา

The Results of Learning Management on the Thai Verse Drama *Matthanabatha* Using the Storyline Technique Combined with Simulation to Enhance Problem-Solving Skills of Grade 11 Students

*Pitchapa Sritong*¹

*Kuntika Chapimon*²

*Kanchaya Ramun*³

Received 17 June 2025; revised 19 October 2025; accepted 26 October 2025

Abstract

This research aimed (1) to develop lesson plans for Grade 11 students to enhance their problem-solving skills using the storyline technique combined with simulation, and (2) to analyze the problem-solving skills of Grade 11 students who participated in learning activities based on the Thai verse drama *Matthanabatha* through the use of the storyline technique and simulated situations. The target group consisted of 20 Grade 11 students (Class 5/7) studying in the second semester of the 2024 academic year. The research instruments were (1) lesson plans on *Matthanabatha* and (2) a problem-solving skills test. The findings revealed that the four lesson plans developed using the storyline technique combined with simulation were highly consistent and appropriate, meeting the criteria for classroom implementation. Furthermore, students who participated in the learning activities showed improvement in their problem-

¹ Undergraduate student in the Bachelor of Education Program in Teaching Thai Language, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University. Email: pitchapa.sritong@gmail.com

² Lecturer, Ph.D., Field of Study in Teaching Thai, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University. Email: kuntika.c@ku.th

³ Thai Language Teacher, Kasetsart University Laboratory School Center for Educational Research and Development. Email: kanchaya.r@ku.th

solving skills: 15% demonstrated excellent progress, 15% showed good progress, 15% showed satisfactory progress, 20% showed low progress, 5% showed very low progress, and 30% showed no progress. The results indicate that this instructional approach can serve as a useful guideline for developing Thai literature learning at the secondary level, as it offers an engaging, age-appropriate, and modern learning experience that connects literature to real-life issues relevant to students.

Keywords: The Learning Management Plan on the Thai Verse Drama *Matthanabatha*, storyline, simulation, problem-solving skills

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะเริ่มเป็นที่แพร่หลาย จากการศึกษานโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน และพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผลฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นแห่งอนาคต โดยทักษะการคิดแก้ปัญหา (Problem Solving Thinking) เป็นทักษะที่อาศัยกระบวนการทางสมองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ความจำ และความเข้าใจของบุคคลในการระบุปัญหา จากสถานการณ์ที่เผชิญ จนนำไปสู่การให้คำจำกัดความของปัญหา จากนั้นจึงเป็นการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล วางแผนออกแบบวิธีในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดมาแก้ปัญหา นับว่าเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เพราะปัญหาสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การมีทักษะการคิดเพื่อแก้ปัญหาจะทำให้นักเรียนสามารถหาวิธีที่หลากหลายมาใช้ในการแก้ปัญหา เลือกแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดได้ (กัญพร เชื้อชัย 2554) และสามารถใช้ทักษะในการคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เร่งด่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม กำหนดมาตรฐานไว้ว่า ผู้เรียนต้องเข้าใจ และแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และสามารถนำข้อคิดจากวรรณคดีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการจัดการเรียนรู้วรรณคดีที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์และแนวคิดอย่างลึกซึ้ง ผ่านหนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ซึ่งเป็นแบบเรียนหลักที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่าน วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และตีความวรรณคดีอย่างสร้างสรรค์

หนังสือเรียน วรรณคดีวิจักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย วรรณคดีไทยหลายเรื่องที่มีคุณค่าทางภาษา วรรณศิลป์ และจริยธรรม เช่น “โคลงโลกนิติ” “นิราศภูเขาทอง” และ “บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา” ซึ่งสะท้อนแนวคิด คติธรรม และภาพสะท้อนสังคมไทยในแต่ละยุคสมัยได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะเรื่อง มัทนะพาธา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ซึ่งเป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบการประพันธ์ เป็นบทละครพูด คำฉันท์ที่ผสมผสานความงดงามของภาษาเข้ากับแนวคิดทางปรัชญาชีวิต ความรัก ศีลธรรม และกิเลสตัณหา ผ่านตำนานแห่งดอกกุหลาบที่มีการดำเนินเรื่องสอดคล้องกัน ระหว่างกาลเวลาและสถานที่ จึงเห็นได้ว่า บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา ตำนานแห่งดอกกุหลาบนั้นมีคุณค่าในวรรณคดีหลากหลายลักษณะ มีการดำเนิน เรื่องราวที่สอดคล้องกันระหว่างช่วงเวลาและสถานที่ในการลำดับเหตุการณ์ ตลอดจน เนื้อหาและเรื่องราวต่าง ๆ ภายในแต่ละช่วงตอนยังมีความประโยชน์และให้ทรรศนะที่ดี ต่อผู้อ่าน (ลดาวัลย์ อาภาสุวรรณ 2564)

อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์การฝึกสอนของผู้วิจัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนจำนวนไม่น้อยไม่ให้ความสนใจในการเรียนวรรณคดีเท่าที่ควร การเรียนรู้ วรรณคดีกลับกลายเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่ายสำหรับนักเรียน หลายคนแสดงพฤติกรรม ไม่กระตือรือร้น เช่น ทำงานวิชาอื่นระหว่างเรียน ฟุ่หลับ หรือใช้โทรศัพท์มือถือ ทำกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้อง เมื่อสอบถามถึงสาเหตุ นักเรียนให้เหตุผลว่าเนื้อหาในสาระ วรรณคดีมีความเข้าใจค่อนข้างยาก มีคำศัพท์โบราณจำนวนมาก และไม่เห็นความสำคัญ หรือความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็น ในการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจ มีความเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และสามารถพัฒนาทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้ สอดคล้องกับรายงานการวิจัย แนวโน้มอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 พบว่า การจัดการเรียนรู้ จะมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาการเรียนรู้มากกว่าการบูรณาการเนื้อหาเข้ากับทักษะแห่งศตวรรษ ทำให้ครูมักจะสอนแค่เนื้อหาและใช้วิธีการ การเรียนรู้แบบเน้นการบรรยาย (lecture based)

ในการสอน นักเรียนจึงมักเกิดความเบื่อหน่าย ความรู้ที่ได้เป็นไปในเชิงการจดจำมากกว่าความเข้าใจ นำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้ไม่ได้ จนสุดท้ายเมื่อความรู้ที่มีไม่ถูกนำมาใช้งาน นักเรียนก็จะเกิดการหลงลืม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ลองเข้าไปสัมผัสในสถานการณ์จริง โดยจำลองสถานการณ์หรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด โดยผู้เรียนแสดงบทบาท หรือก็คือการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation Based Learning) จึงเป็นอีกหนึ่งในวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำมาใช้ และสามารถดึงดูดจิตใจในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไปได้ (สุขสม สิวะอมรรัตน์, 2552) โดยสามารถนำมาใช้ร่วมกับการใช้สตอรี่ไลน์ที่มีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้มีความต่อเนื่องในการดำเนินเรื่อง

เทคนิคสตอรี่ไลน์ (Storyline) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ขึ้นเอง โดยอาศัยโครงสร้างของเรื่องเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงความคิดและกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน เทคนิคนี้ช่วยให้นักเรียนได้มีบทบาทเชิงรุกในการเรียนรู้ ผ่านการตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การสังเกต และการตีความเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ เทคนิคสตอรี่ไลน์ยังช่วยสร้างความน่าสนใจในการเรียนการสอน เพราะสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับสถานการณ์จริงและประสบการณ์ของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้วรรณคดีอย่างมีความหมาย

การใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคสตอรี่ไลน์จะช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เกิดความสนใจในเนื้อหา และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและเจตคติของผู้เรียนในเรื่องที่เรียน รวมทั้งทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิด ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร (ทิตนา แหมมณี 2553)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาดังที่อภิปรายในข้างต้นจึงได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เชิงรุก ได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อันจะทำให้การเรียนรู้วรรณคดีมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะการคิดขั้นสูงที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถเรียนรู้วรรณคดีอย่างมีความหมาย และสอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง
2. เพื่อวิเคราะห์ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาโดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง

แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามประสบการณ์เดิมเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง มีการแบ่งบทเรียนเรื่องย่อย ๆ และนำมาผูกเรื่องให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวเชื่อมในการดำเนินเรื่องหรือเปิดประเด็น และจะต้องมีการกำหนดเส้นเรื่องหรือการเรียงลำดับเหตุการณ์ ฉาก ตัวละคร เหตุการณ์สำคัญหรือปมปัญหาที่รอการคลี่คลาย การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสตอรี่ไลน์เป็นการจัดประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ การตัดสินใจ ตลอดจนการทำงานร่วมกันภายใต้แนวทางการดำเนินเรื่องที่ต่อเนื่องกัน (พิมพา เพียเทพ 2549)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนจะได้รับบทบาทในการตัดสินใจ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการคิดแก้ปัญหาในชีวิตจริงจนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้นักเรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ ข้อมูล และกติกาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริง โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (พรพิชชา พริบไหว และจักรกฤษณ์ จันทะคุณ 2565)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการผูกเรื่องในแต่ละตอน และใช้คำถามหลักเป็นตัวเชื่อมโยงในการดำเนินเรื่อง ซึ่งเหตุการณ์สำคัญในเรื่องทำให้เกิดการคิดแก้ปัญหาและเกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยหลังจากสิ้นสุดเหตุการณ์ในแต่ละตอน จะมีสถานการณ์จำลองที่ให้ผู้เรียนลงไปเล่นโดยในสถานการณ์ประกอบด้วยบทบาทที่ผู้เรียนได้รับ ข้อมูล กำหนดกติกาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงบทบาทในสถานการณ์จำลอง และสะท้อนความคิดตนเองว่าหากอยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าวจะตัดสินใจอย่างไร

ทักษะการคิดแก้ปัญหา คือ ทักษะที่อาศัยกระบวนการทางสมองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ความจำ และความเข้าใจของบุคคลในการระบุปัญหาจากสถานการณ์ที่เผชิญ จนนำไปสู่การให้คำจำกัดความของปัญหา จากนั้นจึงเป็นการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล วางแผนออกแบบวิธีในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกวิธีการที่ดีที่สุดมาแก้ปัญหา แสดงถึงความสามารถในการบูรณาการทักษะกระบวนการด้านสติปัญญา ความคิด ประสพการณ์ของบุคคล เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (วราลี สิริปิยธรรม 2557)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research: CAR) โดยใช้กระบวนการวิจัยที่เป็นวงจร (Planning – Acting – Observing – Reflecting: PAOR) ตามรูปแบบของ เคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart 1998) มีขั้นตอนและรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน (Plan) 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ (Act) 3) ขั้นสังเกต (Observe) และ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflect) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan) ผู้วิจัยวิเคราะห์และสำรวจปัญหาของนักเรียน โดยศึกษาจากแบบบันทึกหลังการสอน ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน ตลอดจนศึกษาจากรายงานการวิจัยแนวโน้มภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในอนาคต เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้รายละเอียดและตรงกับสภาพปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด จากนั้นศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางที่จะนำมาแก้ปัญหาในชั้นเรียน และเลือกวิธีการในการแก้ปัญหาเพื่อนำมาออกแบบการดำเนินงานและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ (Act) ขั้นปฏิบัติตามแผน ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง กับกลุ่มเป้าหมายในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในสาระการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม เรื่อง บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง ใช้เวลาสอนทั้งสิ้น 4 คาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยจะดำเนินการตามหลัก PAOR ที่มี 4 ขั้นตอน ต่อเนื่องเป็น 3 วงจร โดยในขั้นดำเนินการสอน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงบรรยายของนักเรียนจากหลักฐานต่าง ๆ เช่น แบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน บันทึกอนุทินของครู และแบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อนำมาสังเคราะห์ความรู้ ปัญหาที่ควรปรับปรุง และพัฒนาในวงจรถัดไป รวมถึงใน

กระบวนการสอนผู้วิจัยได้มีใช้แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนครั้งที่ 1 คือ ก่อนเรียน โดยเก็บรวบรวมและบันทึกผล เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละวงจร

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตผล (Observe) เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนครบทุกวงจร ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยทำการทดสอบครั้งที่ 2 คือ หลังเรียน เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พัฒนาการทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน นอกจากนี้ทำการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนในทุกคาบเรียน และเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกิดขึ้นในขณะจัดการเรียนรู้ และบันทึกผลไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการวิจัย

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflect) ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และอภิปรายผลแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งพิจารณาแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหา เพื่ออธิบายปัญหาต่าง ๆ ที่ควรปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งสังกัด อป.อว. โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวนนักเรียน 20 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ มีความสามารถใกล้เคียงกับนักเรียนห้องเรียนอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนในแต่ละห้องมีความสามารถใกล้เคียงกัน เพราะทุกห้องประกอบไปด้วยนักเรียนในระดับ เก่ง กลาง อ่อน และมีการจัดนักเรียนโดยความสามารถและพฤติกรรมในแต่ละห้องเรียนใหม่ทุกปีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 แผน
2. แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา จำนวน 4 แผน มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป โดยในแต่ละขั้นการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามแผนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการในการเก็บข้อมูลทั้งหมด 4 คาบ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นเมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ในหน่วยหรือแผนการเรียนรู้ที่ 4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล

2. ใช้แบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหาทั้งหมด 2 ครั้ง คือก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทำการทดสอบก่อนเรียนในคาบแรก (คาบที่ 1) และทดสอบหลังเรียนในคาบสุดท้าย หลังจบการจัดการเรียนรู้ (คาบที่ 4) เมื่อได้ข้อมูลแล้วเก็บรวบรวมแบบทดสอบเพื่อนำมาตรวจให้คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา คือ ตอบถูกจากเฉลยให้คะแนน 1 คะแนน ตอบผิดจากเฉลยให้คะแนน 0 คะแนน

ตารางที่ 1 ตารางขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

แผนการจัดการ เรียนรู้คาบที่	เนื้อหาวรรณคดี	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้
1	- ประวัติผู้แต่ง และ ที่มา - เนื้อเรื่อง โดยสังเขปของ เรื่อง มัทนะพาธา	ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 อธิบายประวัติผู้แต่ง ที่มาและเนื้อเรื่องย่อของ วรรณคดี	- สไลด์เนื้อหา - ใบกิจกรรม - แบบทดสอบ ก่อนเรียน

แผนการจัดการ เรียนรู้ รายคาบที่	เนื้อหาวรรณคดี	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้
	กล่าวถึงเหตุการณ์ ก่อนที่นางมัทนา จะถูกสาปให้ไป เกิดเป็นดอก กุหลาบ - ถอดคำประพันธ์ ส่วนที่ 1 ตาม แผนการจัดการ เรียนรู้คาบที่ 1	ขั้นที่ 3 ถอดคำประพันธ์ส่วน ที่ 1 โดยสรุปเนื้อหา พร้อมตั้ง คำถามเพื่อนำไปสู่คำ ประพันธ์บทถัดไป (เทคนิค สตอรีไลน์) ขั้นที่ 4 นักเรียนทำใบ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง ขั้นที่ 5 นักเรียนทำ แบบทดสอบทักษะการคิด แก้ปัญหา	
2	- ถอดคำประพันธ์ ส่วนที่ 2 ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ คาบที่ 2	ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ทบทวนเนื้อหาคาบ ก่อนหน้า ขั้นที่ 3 ถอดคำประพันธ์ส่วน ที่ 2 โดยสรุปเนื้อหา พร้อมตั้ง คำถามเพื่อนำไปสู่คำ	- สไลด์เนื้อหา - ใบกิจกรรม

แผนการ จัดการ เรียนรู้คาบที่	เนื้อหาวรรณคดี	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้
		ประพันธ์บทถัดไป (เทคนิค สตอรีไลน์) ขั้นที่ 4 นักเรียนทำใบ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง	
3	- ถอดคำประพันธ์ ส่วนที่ 3 ตามแผนการ จัดการเรียนรู้คาบ ที่ 3	ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ทบทวนเนื้อหาคาบ ก่อนหน้า ขั้นที่ 3 ถอดคำประพันธ์ส่วน ที่ 3 โดยสรุปเนื้อหา พร้อมตั้ง คำถามเพื่อนำไปสู่คำ ประพันธ์บทถัดไป (เทคนิค สตอรีไลน์) ขั้นที่ 4 นักเรียนทำใบ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง	- สไลด์เนื้อหา - ใบกิจกรรม

แผนการจัดการ เรียนรู้คาบที่	เนื้อหาวรรณคดี	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้
4	- ถอดคำประพันธ์ ส่วนที่ 4 ตามแผนการจัดการ เรียนรู้คาบที่ 4 - เนื้อเรื่อง โดยสังเขปของ เรื่อง มัทนะพาธา กล่าวถึงเหตุการณ์ หลังจากที่นางมัทนา จะถูกสาปให้ไปเกิด เป็นดอกกุหลาบ	ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 ทบทวนเนื้อหาคาบ ก่อนหน้า ขั้นที่ 3 ถอดคำประพันธ์ส่วน ที่ 4 โดยสรุปเนื้อหา พร้อมตั้ง คำถามเพื่อนำไปสู่คำ ประพันธ์บทถัดไป (เทคนิค สตอรีไลน์) ขั้นที่ 4 อธิบายเนื้อเรื่องย่อ มัทนะพาธาหลังโดนสาปให้ ไปเกิดเป็นดอกกุหลาบ ขั้นที่ 5 นักเรียนทำใบ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง ขั้นที่ 6 นักเรียนทำ แบบทดสอบทักษะการคิด แก้ปัญหา	- สไลด์เนื้อหา - ใบกิจกรรม - แบบทดสอบ หลังเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percent)

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ IOC (Item-Objective Congruence) ในการทดสอบและเก็บรวบรวมผล ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวข้อสอบกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อสอบวัดผลได้ตรงตามเจตนาระดับสมรรถนะที่ตั้งไว้

3. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาโดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา ในการทดสอบและเก็บรวบรวมผลการทดสอบเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งวิเคราะห์ด้วยสูตรพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative gain score) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลร้อยละพัฒนาการสัมพัทธ์ของ Apsari and Ismono (2014) เพื่อศึกษาพัฒนาการของตัวแปรตาม

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวนนักเรียน 20 คน ของโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง สังกัด อป.อว. ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ มีความสามารถใกล้เคียงกับนักเรียนห้องเรียนอื่น ๆ เนื่องจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนที่มีการจัดห้องเรียนโดยละความสามารถของนักเรียนในแต่ละห้อง แบ่งเป็นระดับเก่ง กลาง อ่อน และมีการจัดนักเรียนโดยละความสามารถและพฤติกรรมในแต่ละห้องเรียนใหม่ทุกปีการศึกษา

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกบทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นวรรณคดีที่มีเนื้อหาหลักซึ่ง สะท้อนแนวคิดเรื่องความรักและศีลธรรม

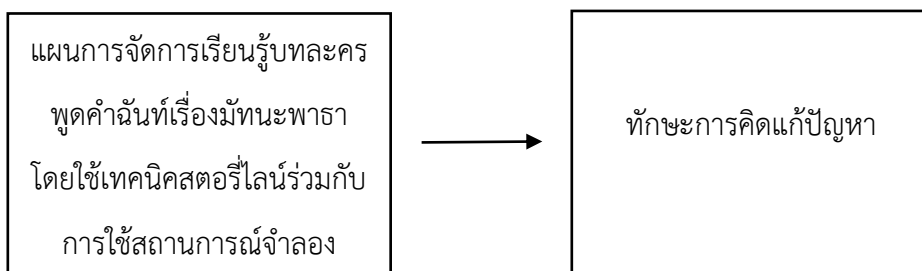
มีโครงเรื่องซับซ้อนและตัวละครที่หลากหลาย เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา อีกทั้งยังเป็นวรรณคดีสำคัญในหนังสือเรียน *วรรณคดีวิจักษ์* ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ตัวแปรต้น คือ แผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการคิดแก้ปัญหา

เนื้อหาสาระ คือ วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย มีตัวจัดกระทำในการวิจัยนี้ 1 ตัว คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง และตัวแปรตาม 1 ตัว คือ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ซึ่งสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย

1) จากการประเมินความคิดเห็นต่อแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 คน พบว่าทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้อง และเหมาะสมมาก **ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้**

ในการจัดการเรียนการสอนได้ โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเกณฑ์
คุณภาพแบบมาตราส่วนค่า Rating Scale 5 ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการ
เรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา

แผนการจัดการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ยระดับเกณฑ์ คุณภาพ	สรุปผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	4.30	สอดคล้องและเหมาะสมมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	4.30	สอดคล้องและเหมาะสมมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	4.20	สอดคล้องและเหมาะสมมาก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	4.20	สอดคล้องและเหมาะสมมาก

และเมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่
นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจในการจัดการเรียนการสอน
เพิ่มขึ้น มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียน และสามารถคิดแก้ปัญหาจาก
สถานการณ์ที่กำหนดในใบกิจกรรมได้

ใบกิจกรรม

จากเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาที่หน้าต้องลงมาเกิดในโลกมนุษย์เป็นการดัดใช้โทษ เมื่อพบกับชัยเสน
ความรักก็ไม่ราบรื่นเพราะนางจันทิ และเมื่อได้พบสุเทพณ์อีกครั้ง มัทนาก็ยังไม่เปลี่ยนใจจากชัยเสน เรื่องจึงจบด้วยความ
สูญเสีย สุเทพณ์ไม่สมหวังในความรัก ชัยเสนสูญเสียคนรัก และมัทนาต้องเปลี่ยนสภาพมาเป็นดอกกุหลาบตลอดกาล
หากนักเรียนเป็นคนที่อยู่ในเหตุการณ์ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าในเรื่องนี้ใครเป็นคนที่ได้รับผลกระทบจากความรัก
ที่สุด และนักเรียนจะแก้ปัญหาให้ตัวละครนั้นจากสถานการณ์นี้อย่างไร

คนที่ได้รับผลกระทบจากความรักมากที่สุด คือ สุเทพณ์

ปัญหาของตัวละครนี้ คือ กระแอมติดกับคณารักษ์ และ ถูกปลุกเสกตามวิภวคณฉิม

สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้โดย ใช้โอปิธมัทนาที่สุเทพณ์ฝังด้วยใจรักของตน และของ 3
ปลุกขอรจากมัทนา เพื่อใช้วิเศษณ์เปิดกับคณารักษ์ในอนู

ใบกิจกรรม

หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่มีคนมาหลอก และถูกพาไปในสถานที่ที่ไม่คุ้นชิน โดยคนที่พานักเรียนไปมีจุดประสงค์เพื่อที่จะขโมยนักเรียนเป็นพawnsท่ามกลางเพื่อนของเขา แต่นักเรียนไม่ได้ชอบคน ๆ นั้น นักเรียนจะหาทางแก้ปัญหาจากสถานการณ์นั้นอย่างไร

ปัญหาของสถานการณ์นี้ คือ ถูกพาตัวไปในสถานที่ที่ไม่คุ้นชินและรู้สึกไม่ชอบ

นักเรียนจะแก้ปัญหาสถานการณ์นี้ โดย หยุดปรับความเข้าใจกับคนนั้นและยื่นข้อเสนออื่นแทนให้
เป็นเพื่อนกัน แทน และนำตัวออกมาจากนั้นปล่อยห่างไป

เพราะ ปลอดภัย ดีกว่า

ใบกิจกรรม

หากนักเรียนเป็นคนที่มีคนมาตามขอรัก แต่นักเรียนไม่ได้ชอบเขา นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร
เงื่อนไข - หากเขาไม่พอใจเขาสามารถทำอันตรายนักเรียนได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนเสนอวิธีแก้ปัญหา และเลือกวิธีที่ดีที่สุดมาแก้ไขปัญหานั้น

ปัญหาของสถานการณ์นี้ คือ มีคนมาตามขอรัก แต่ไม่ได้อยาก

นักเรียนจะแก้ปัญหาสถานการณ์นี้ โดย

วิธีที่ ๑ ปฏิเสธ บอกไปว่าไม่ชอบ

เพราะ กลัวคนอื่นคิดไม่จริงเพราะเคยกระทำความผิด

วิธีที่ ๒ บอกว่าจะไปพร้อมกันแล้วค่อยดูกัน

เพราะ จะทำให้เขาไม่ทันตั้งตัวได้ เพื่อที่จะหนีเขา

วิธีที่ ๓ ไปหาพ่อแม่ บอกเขาว่าไม่ชอบ

และบอกเขาว่าไม่ให้ใครมาหา

เพราะ มันดีกว่าที่จะไม่ทำผิด และไปปรึกษาพ่อแม่ดีกว่า

ใบกิจกรรม

หากนักเรียนเป็นคนเป็นคนในรัฐสภา ที่ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนว่าเกิดปัญหาจนพยายามทำร้าย ก่อความ
 กลับแก่งัดคนที่ไม่ยอมรับรับเป็นจำนวนมาก นักเรียนจะออกนโยบาย (วิธีแก้ปัญหา) เพื่อแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

เงื่อนไข - ต้องเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้จริง

- เป็นนโยบายที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และศีลธรรม จริยธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเสนอวิธีแก้ปัญหา และเขียนขั้นตอนการแก้ไขปัญหากจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ที่กำหนดให้

ปัญหาของสถานการณ์นี้ คือ เกิดปัญหาคนพวกรวม ทุพวิสัย กลางวัน กลิ่นแฉะ คนที่ไม่ยอมรับรับ

นักเรียนจะแก้ปัญหาสถานการณ์นี้ โดยออกนโยบาย ๑. นโยบายการป้องกันตนเอง

๒. นโยบายการป้องกันตนเอง

เพราะ ๑. นโยบายการป้องกันตนเอง เพื่อใช้ป้องกันตนเองและผู้อื่นที่โดนไม่ปรารถนา

๒. นโยบายการป้องกันตนเอง ในการป้องกันตนเอง สามารถป้องกันตนเองจากสถานการณ์ต่างๆ ได้

มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

นักเรียนจะป้องกันตนเอง จัดตั้งและดำเนินการตามนโยบาย รับสมัครคนที่มีปัญหา

และในระหว่างนี้จะไม่เลิกคำฟ้อง เพื่อเร่งรัดคดีที่มีปัญหา

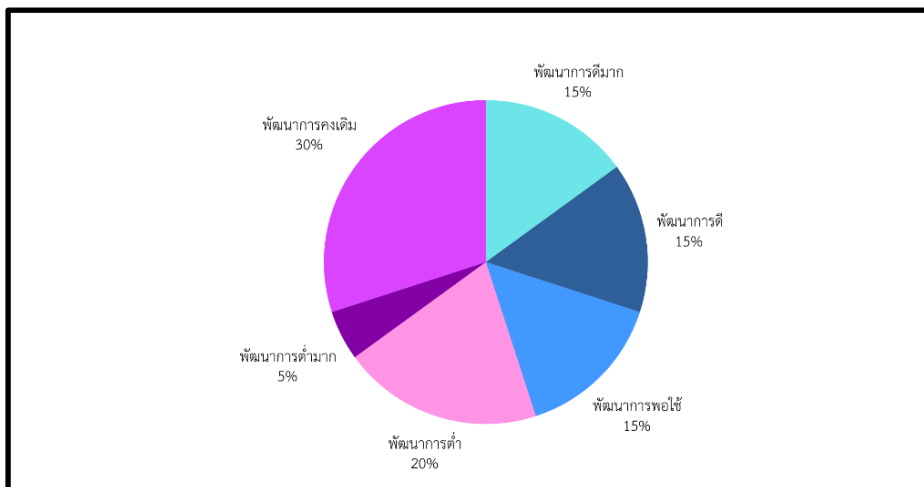
การดำเนินการป้องกันตนเอง พร้อมวิพากษ์วิจารณ์กันคนนั้นๆ ลงในสื่อสังคม การศึกษา

ขึ้นพื้นฐาน เมื่อเปิดโปงตัวเองจากสถานการณ์ลงคนตามตัว

รายชื่อสมาชิกกลุ่มที่..... ๒

ภาพที่ 2 ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนจากใบกิจกรรมสถานการณ์จำลองตามแผนการจัดการเรียนรู้

2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการ
 เรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมทักษะ
 การคิดแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการดีมากคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มี
 พัฒนาการดีคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการพอใช้คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียน
 ที่มีพัฒนาการต่ำคิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำมากคิดเป็นร้อยละ 5
 และนักเรียนที่มีพัฒนาการคงเดิมคิดเป็นร้อยละ 30

ภาพที่ 3 แผนภูมิวงกลมแสดงพัฒนาการด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง พบว่าทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องและเหมาะสมมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการดีมากคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการดีคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการพอใช้คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำคิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำมากคิดเป็นร้อยละ 5 และนักเรียนที่พัฒนาการคงเดิมคิดเป็นร้อยละ 30

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ตามที่วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลองนั้น เมื่อพิจารณาจากผล

การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง ทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้นั้น มีความสอดคล้องและเหมาะสมมาก ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและคุณค่าจากวรรณคดีมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้จัดทำสื่อภาพการ์ตูนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในวรรณคดีมัทนะพาธา และใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ในการดำเนินเรื่องตามเส้นเรื่องในแต่ละเหตุการณ์ เมื่อจบหนึ่งเหตุการณ์ก็จะมีตัวละครที่เป็นผู้ดำเนินเรื่องคอยสรุปเหตุการณ์ พร้อมกับถามคำถามเพื่อนำความสนใจของนักเรียนไปสู่เหตุการณ์ถัดไปของวรรณคดี เช่นเดียวกับการนำสตอรี่ไลน์ไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกาญจนา มากพูน (2548: 18) ที่ใช้การดำเนินเรื่องให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้คำถามหลักในการดำเนินเรื่อง ร่วมกับการใช้แนวคิดสถานการณ์จำลองที่มีการกำหนดสถานการณ์ปัญหา บทบาท และเงื่อนไขแก่ผู้เรียนในการคิดแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและสามารถนำทักษะที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ แต่เนื่องจากทักษะการคิดแก้ปัญหา เป็นทักษะที่นักเรียนสามารถนำอารมณ์ และความพึงพอใจของตนเองเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหาได้ โดยเป็นทักษะที่ขึ้นอยู่กับเจตคติของนักเรียน และประสบการณ์ส่วนตัว การใช้ปมความขัดแย้งในวรรณคดี เพื่อนำมาสร้างสถานการณ์ในการคิดแก้ไขปัญหา จากข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไปของวรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์ (2554: 64) ที่ได้มีการเสนอให้นำกระบวนการแก้ปัญหาไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เนื่องจากการนำกระบวนการคิดแก้ปัญหาไปจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลองในรายวิชาภาษาไทย เรื่อง มัทนะพาธา อาจจะยังไม่สามารถส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้ทุกคน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องขยายแนวทางการจัดการเรียนรู้ เช่น การปูพื้นฐานให้นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหา เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ส่วนในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า เพื่อวิเคราะห์ทักษะด้านการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการตีความคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการตีความคิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการพอใช้คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำคิดเป็นร้อยละ 20 นักเรียนที่มีพัฒนาการต่ำมากคิดเป็นร้อยละ 5 และนักเรียนที่มีพัฒนาการคงเดิมคิดเป็นร้อยละ 30 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่า เพื่อวิเคราะห์ทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เรื่องมัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาของบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธามากขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องเข้ากับสถานการณ์จริง นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและพฤติกรรมของตัวละครได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผลของการกระทำ เข้าใจแนวคิดเรื่องความรัก ศีลธรรม และการยับยั้งชั่งใจตามแนวคิดของผู้ประพันธ์ อีกทั้งยังสามารถอธิบายและนำข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกิดพัฒนาการด้านการคิดแก้ปัญหาในระดับที่ดีขึ้น จึงสรุปได้ว่าจากการเรียนโดยใช้เทคนิคสตอรี่ไลน์ และมีการเน้นให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหาจากสถานการณ์จำลอง ทำให้ผู้เรียนต้องมีการวางแผน รวบรวมข้อมูล และออกแบบวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้ลองเผชิญกับปัญหาใหม่ ๆ มีการค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย เกิดทักษะการคิดแก้ปัญหา และสามารถนำทักษะที่เกิดขึ้นไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ซึ่งเห็นได้จากการที่นักเรียนจำนวน 14 คน จากจำนวนทั้งหมด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 70 มีการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น

แต่พบว่า มีนักเรียนบางส่วนอยู่ในกลุ่มที่พัฒนาการคงเดิมคิดเป็นร้อยละ 30 ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เมื่อกลับไปพิจารณาผลการทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา

นักเรียนส่วนใหญ่ที่พัฒนาการคงเดิมเป็นนักเรียนที่มีคะแนนทักษะการคิดแก้ปัญหา มากกว่าร้อยละ 70 โดยแบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มที่คะแนนลดลงจากแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา 1 คะแนน และกลุ่มที่คะแนนแบบทดสอบทักษะการคิดแก้ปัญหา มีคะแนนเท่าเดิม แสดงให้เห็นว่าแม้นักเรียนจะอยู่ในกลุ่มที่พัฒนาการคงเดิม แต่ก็เป็นผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ดีขึ้น ครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยควรมีการเลือกใช้ทักษะการคิดด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดหลากหลายขึ้น

1.2 สถานการณ์และปัญหาที่สร้างขึ้นมาควรเป็นสิ่งที่สามารถพบได้ใกล้ตัวนักเรียน แต่ก็ต้องมีความท้าทายให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดและหาแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับสถานการณ์จำลอง จึงควรศึกษาการพัฒนาสื่อการสอนรูปแบบอื่น ๆ หรือการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ มาปรับใช้แทน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนทั้งสองวิธีล้วนแต่เป็นวิธีที่ต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เวลาที่ใช้นั้น 1 คาบเรียนค่อนข้างน้อยไปในการนำวิธีการจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าวมาให้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหา

2.2 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลในรายวิชาภาษาไทย จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ฉะนั้นการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาผลกับนักเรียนระดับชั้นอื่นหรือในกลุ่มสาระวิชาอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สตอรี่ไลน์ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองในวงกว้างมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัญชพร เชื้อชัย. 2554. **ผลของการใช้โปรแกรมอีเอเอซีที่มีต่อทักษะการคิดแก้ปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual
Repository(CUIR). <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/22057>.

กาญจนา มากพูน. 2548. **ผลการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/6337>.

ทีศนา แฉมณี. 2553. **ศาสตร์การสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.

พรพิชชา พริบไหว และ จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. 2565. “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้สถานการณ์จำลองเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการสื่อสารในภาวะ
วิกฤตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”. **วารสารนวัตกรรมการจัด
การศึกษาและการวิจัย**, 4(2), 287–300.

พิมพา เพียเทพ. 2549. **ผลของการใช้วิธีสอนแบบสตอรีไลน์ในวิชาสังคมศึกษาที่มี
ผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วย
วิธีสตอรีไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
แห่งชาติดงไคย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/12874>.

- ลดาวลัย อากาศสุวรรณ. 2564. “การวิเคราะห์บทละครพูดเรื่องมัทนะพาธาเพื่อ
ประพันธ์บทเพลงร้องชุดห้วงแห่งรัก”. วารสารดนตรีและการแสดง, 7(1), 121-122.
- วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์. 2554. การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและ
ความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่
จัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหากับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรลีส สิริปิยธรรม. 2557. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิด
แก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ
โครงงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2559. รายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคต
การศึกษาและการเรียนรู้ ของไทยในปี พ.ศ. 2573. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สุขสม สิวะอมรรัตน์. 2552. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถ
ในการทำงานกลุ่ม ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเลียบ
ราษฎร์บำรุง เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

- Apsari, Y. D., & Ismono. 2014. “Development of SETS-Oriented Student
Activity Sheet on Substance Material of Food Additives”.
Journal of Chemical Education, 3(2), 1–6.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. 1998. **The Action Research Planner**. 3rd ed..
Geelong, Victoria: Deakin University Press.